

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 252-1905)

Originalt emne

Kørsel

Kørsel/Aarhus elektriske Sporvej

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 28. september 1905](#)
- 2) [Byrådsmødet den 9. november 1905](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 28. september 1905 - side 3

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 252-1905)

Fra Lottrup var fremsendt Skrivelse, hvori han besværede sig over, at Aktieselskabet "Aarhus elektriske Sporvej" forlangte samme Betaling for Børn som for Voksne. I København og Frederiksberg betales for Kørsel med Sporvognene for 2 Børn, der kun optog Plads for en Voksen, kun een Billet. Da Aarhus Byraad udarbejdede Koncessionen for det herværende Sporvejsselskab, var Københavns Koncession Forbillede for denne.

Lottrup havde ønsket det i hans Skrivelse omhandlede Takstspørgsmaal bragt frem for Raadet, da det efter hans Mening havde almindelig Interesse. For at fremtvinge en bestemt Udtalelse fra Selskabet i den omhandlede Henseende havde han 3 Gange med 1 Maanedes Mellemrum kørt i Sporvogn med sine 2 Børn og nægtet at betale mere end 20 Øre, idet han havde opfordret Vognstyreren til at indberette det til Selskabet, og samtidig havde afleveret sit Kort til denne. Fra Selskabet havde han derefter modtaget en Skrivelse, hvori det hævdede sin Ret til samme Betaling for Børn som for Voksne.

Schourup maatte meget beklage den af Lottrup anvendte Fremgangsmaade. Der var kun een Takst for Kørsel med Sporvognene; den var i Overenskomsten med Byraadet fastsat til 10 Øre, og kunde ikke uden Byraadets Samtykke forandres. Skødebørn kørte dog frit, og efter Henstilling fra forskellige Sider var der indrømmet Moderation for Skolebørn, saaledes at der udstedtes Kørekort for disse til nedsat Betaling. Det nu rejste Spørgsmaal havde aldrig tidligere været fremme. Naar Lottrup havde fundet sig foranlediget til at besvære sig over de nugældende Takster, burde han have rettet en Henvendelse i saa Henseende til Bestyrelsen i Stedet for under Paaberaabelse af sin Egenskab som Byraadsmedlem at nægte at erlægge den ham afkrævede Betaling.

Johan Pedersen forekom det, at den af Lottrup anvendte Fremgangsmaade i hvert Tilfælde havde vist sig ganske praktisk, da den havde bragt Sagen frem. Det hed sig jo ganske vist, at Selskabet kun havde een Takst, men efter Schourups Udtalelser var der dog Undtagelser fra denne Takst, idet der var indrømmet skolesøgende Børn Moderation. Han havde iøvrigt ikke lagt Mærke til, at Selskabet havde henvendt sig til Byraadet angaaende Udstedelsen af de ommeldte Kørekort for Skolebørn, og uden Byraadets Tilladelse kunde det jo ikke gøre nogen Forandring i den engang fastsatte Takst. Hvad selve det foreliggende Spørgsmaal angik, vilde han for sit Vedkommende finde det ret rimeligt, at 2 Børn kørte paa een Billet. For Familier, der ikke var velstillede, spillede det faktisk ikke saa lille en Rolle at skulle betale fuld Takst for hvert Barn.

Sabroe var nærmest tilbøjelig til at dele Lottrups Anskuelse med Hensyn til det rejste Spørgsmaal, og han fandt det rimeligt, at Raadet overfor Sporvejsselskabet søgte at varetage Publikums Interesser. Den indrømmede Nedsættelse for Skolebørn kom sandsynligvis kun de mere velstillede til Gode, idet kun disse lod deres Børn køre til Skole. Det var efter hans Mening rimeligt, at der for alle Børn gaves Nedsættelse i Taksten, og det forekom ham, at der var Anledning til at søge Forhandling med Selskabet herom.

Filtlenborg var overbevist om, at Lottrup havde handlet i den bedste Mening. Han kunde for sit vedkommende tiltræde Forslaget om, at Børn kunde køre for halv Betaling, og han vilde gerne være med til at rette en Henvendelse til Selskabet i saa Henseende.

Mikael Johansen troede, at mange vilde være Lottrup taknemlig for, at han havde foranlediget det omhandlede Spørgsmaal rejst; det havde Betydning for mange. Sporvejsdriften havde vist sig at være et saa lukrativt Foretagende, at Selskabet nok kunde lade Børn køre for halv Pris.

Nørgaard betonedede, at man naturligvis ikke havde Lov til at betvivle, at Lottrup havde handlet i god Tro, men derfor kunde man jo nok nære den Anskuelse, at hans Optræden havde været mindre heldig. Naar man ønskede at opnaa noget hos Selskabet, var det næppe formaalstjenligt at begynde med at give det et Slag i Ansigtet. Det vilde maaske være nok saa fornuftigt at udsætte Sagen i nogen Tid og foranledige nærmere undersøgt, om det kunde lade sig gøre at ændre Taksten som ønsket. Man maatte dog erindre, at man ikke ubetinget kunde drage Sammenligninger mellem Forholdene i København og her, idet der førstnævnte Sted kørtes med Konduktør, der kunde føre Kontrol og opretholde Ordenen inde i Vognene, medens man her paa hver Vogn kun havde een Mand, der fortrinsvis maatte have sin Opmærksomhed henvendt paa Kørslen.

Harald Jensen kunde heller ikke se, at den af Lottrup valgte Form var rigtig heldig. Blandt andet havde den sat vedkommende Vognstyrere, der havde deres bestemte Ordre med Hensyn til den Takst, der skulde opkræves, i en ubehagelig Situation. Det naturligste vilde have været, at Lottrup havde betalt det ham afkrævede Beløb og derefter havde henvendt sig til Selskabet med sin Besværing. I Realiteten havde Taleren i og for sig intet mod, at man søgte udvirket, at 2 Børn kunde køre paa een Billet, forudsat at det overhovedet kunde lade sig gøre under den nuværende Driftsmaade, hvor man kun havde een Mand paa hver Vogn. Det havde jo ogsaa sin Vanskelighed at drage Grænsen for, hvilke Børn der kunde køre for halv Takst.

Lottrup forstod ikke rigtigt, at man kunde have noget mod den af ham anvendte Fremgangsmaade, der sikkert hurtigst havde fremkaldt en bestemt Udtalelse fra Selskabet. Han kunde berolige den foregaaende Taler med, at vedkommende Vognstyrere havde taget Sagen ganske roligt De tre 10 Ører, som Selskabet mente at have Krav paa, skulde det gerne faa. Han kunde ikke indse, at det kunde forvolde den mindste Vanskelighed at nedsætte Betalingen for Børns Kørsel med Sporvognene som af ham foreslaaet. Der var jo i og for sig ikke Tale om at indføre en ny Takst, idet der kun krævedes, at 2 Børn skulde kunne køre paa 1 Billet, medens der for et Barn alene skulde betales fuld Takst. Han var iøvrigt gaaet ud fra, at Koncessionerne for Københavns og Aarhus' Sporveje var enslydende.

Sabroe skulde ikke nægte, at Lottrups Optræden maaske kunde have været heldigere, men han for sit Vedkommende havde nu engang en vis Sympathi for Folk, der handlede lidt rask, og heldigt var det i hvert Tilfælde, at Spørgsmaalet var blevet rejst.

Mikael Johansen nærede nogen Tvivl om, at en Henvendelse til Selskabet vilde have virket ligesaa kraftigt, som den af Lottrup valgte Fremgangsmaade. Han skulde i saa Henseende erindre om, at man for længere Tid siden paa Foranledning af Sabroe havde henvendt sig til Sporvejselskabet om Ret for Byraadets Medlemmer til Fribefordring med Sporvognene, men paa denne Henvendelse havde man - saavidt ham bekendt - endnu ikke faaet noget Svar.

Harald Jensen maatte fastholde, at den af Lottrup valgte Form for sin Protest mod Selskabets Takst var uheldig. Havde han ikke været Medlem af Byraadet, var han sikkert bleven vist ud af Sporvognen. Han skulde overfor Mikael Johansens sidste Udtalelse bemærke, at der ikke fra Byraadet var sket nogen Henvendelse til Selskabet angaaende den af denne berørte Sag.

Johan Pedersen kunde tilføje, at det blev overdraget de to Byraadsmedlemmer i Sporvejselskabets Bestyrelse at foranledige det sidst omtalte Spørgsmaal om Frikort for Raadets Medlemmer forelagt Bestyrelsen. - Han skulde foreslaa, at man henviste den foreliggende Sag til Selskabets Bestyrelse og samtidig udbad sig Oplysning om, hvorledes det forholdt sig med de for skolesøgende Børn udstedte Kørekort.

Det vedtoges at tilstille Sporvejselskabet Sagen med Anmodning om Bestyrelsens Erklæring angaaende det af Lottrup stillede Forslag. Samtidig anmodes Bestyrelsen om at oplyse, hvorledes det forholder sig med Selskabets Udstedelse af Kort for skolesøgende Børn.

raadet var sket nogen Henvendelse til Selskabet angaaende den af denne berørte Sag.

Johan Pedersen kunde tilføje, at det blev overdraget de to Byraadsmedlemmer i Sporvejselskabets Bestyrelse at foranledige det sidst omtalte Spørgsmaal om Frikort for Raadets Medlemmer forelagt Bestyrelsen. - Han skulde foreslaa, at man henviste den foreliggende Sag til Selskabets Bestyrelse og samtidig udbad sig Oplysning om, hvorledes det forholdt sig med de for skolesøgende Børn udstedte Kørekort.

Det vedtoges at tilstille Sporvejselskabet Sagen med Anmodning om Bestyrelsens Erklæring angaaende det af Lottrup stillede Forslag. Samtidig anmodes Bestyrelsen om at oplyse, hvorledes det forholder sig med Selskabets Udstedelse af Kort for skolesøgende Børn.

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 252-1905)

Fra Sporvejselskabet var angaaende Spørgsmaalet om Taksterne for Børns Befordring med Sporvognene modtaget saalydende Skrivelse:

"Som Svar paa det højtærede Byraads Skrivelse af 30te f. M. kan undertegnede Bestyrelse oplyse, at der i Selskabets Forhandlingsprotokol under den 15de Decbr. f. A., foranlediget ved Henvendelse fra forskellig Side, er taget følgende Beslutning:

"Det vedtages forsøgsvis at indføre Skolekort til Benyttelse fra 7 ½ til 9 Mg. og fra 1-3 M., Kortene skulle forevises ved Indstigningen - gælde for 3 Maaneder - koste 5 Kr. og lyde paa Navn".

Da Bestyrelsen vedtog denne Beslutning var man ganske klar paa Indholdet af § 8 i Overenskomsten med Byraadet; men man tænkte sig, at Taksten 10 Øre kun skulde betragtes som en Maksimumstakst.

Imidlertid har det vist sig, at Skolekortene ikke har været benyttet i nogen væsentlig Grad, f. T. er der saaledes kun løst 23 Kort, et Antal, der omtrent har været normalt. Der er derfor ingen Grund til at holde paa disse Kort, hvis Byraadet ønsker, at der ikke udstedes nye.

I Anledning af Herr Lottrup's Skrivelse kan Bestyrelsen meddele, at Skødebørn altid bar kørt gratis, men at Børn, naar de indtage selvstændig Plads i Vognen har maattet betale Normaltaxten 10 Øre.

Bestyrelsen har flere Gange overvejet Spørgsmaalet om Moderation for Børn, men har ligesaa ofte opgivet Tanken, særlig fordi Kontrollen fra Vognstyernes Side vilde blive uoverkommelig, naar Antallet af Personer i Vognen ikke længere skal stemme med Antallet af 10 Ører i Betalingskassen. Desuden indsaa man, at Vognene til Tider vilde blive overfyldte af Børn til Gene for Voksne, for hvis Skyld Sporvejen dog maa siges at være etableret som Nyttekørsel. Bestyrelsen mener derfor enstemmig at maatte holde paa de nu bestaaende Forhold i saa Henseende".

Lottrup der i sin Tid havde foranlediget, at Byraadet havde henvendt sig til Sporvejselskabet angaaende det omhandlede Spørgsmaal, havde i og for sig intet andet

Svar ventet end det foreliggende, men han fandt ganske vist, at Selskabets Argumenter for ikke at nedsætte Taksten for Børn var ret mærkelige. Naar der saaledes udtaltes Frygt for, at Sporvognene til Tider skulde blive overfyldte af Børn til Gene for de Voksne, havde Selskabet paa dette Punkt aabenbart en ganske forkert Opfattelse, idet Sporvognen virkelig ligesaa vel var til for Børnenes som for de Voksnes Skyld. Han vilde, da det navnlig for de mange mindre velstillede Familier med flere Børn havde stor Betydning at kunne faa disse befordrede med Sporvognen for en nedsat Takst, stille Forslag om, at man til Selskabet rettede en Henvendelse om, at der blev truffet den samme Ordning her som i København og Frederiksberg, hvor 2 Børn, der kun optog Plads for een Voksen, kun betalte een Billet.

Schourup skulde over for den foregaaende Taler gøre gældende, at man ikke kunde sammenligne Sporvognsforholdene i København og Frederiksberg med Forholdene her. I de førstnævnte Byer fandtes paa hver Vogn en Konduktør, der kunde have det fornødne Tilsyn med Vognens Benyttelse, modens der her paa hver Vogn kun var en Vognstyrer, der ikke kunde overkomme Kontrollen, naar Antallet af Personer i Vognen ikke længere skulde stemme med Antallet af 10 Ører i Betalingskassen.

Johan Pedersen var stemt for at støtte det af Lottrup stillede Forslag. Ved kun at have een Mand paa hver Vogn, sparede Selskabet 10 a 15,000 Kr. om Aaret, saa det kunde nok betale sig for det at have en mindre betryggende Kontrol, selv om det af og til hændte, at nogen benyttede Sporvognen uden at betale herfor. I hvert Tilfælde burde Borgerne ikke lide under, at Selskabet af Sparsommeligheds Hensyn ikke ønskede at ansætte Konduktører.

Mikael Johansen forekom det, at man i hvert Tilfælde burde bibeholde Skolekortene, selv om de ikke benyttedes saa stærkt. Sporvognen maatte vel nok siges nærmest at være for Voksne til Brug i Forretningslivet; han kunde efter den fra Selskabet foreliggende Redegørelse ikke for Tiden stemme for en Nedsættelse af Taksterne for Børns Vedkommende.

Nørgaard nærede ligeledes den Anskuelse, at Sporvognen nærmest var til for de Voksnes Skyld. Selskabet havde efter hans Mening givet saadanne Grunde for ikke at indføre en lavere Takst for Børn, at man maatte bøje sig for dets Afgørelse i saa Henseende. Der var navnlig tidligere klaget over, at Børnene, der ofte stod paa Sæderne i Vognene, var til Gene for det kørende Publikum. Det vilde iøvrigt ogsaa kun blive et Slag i Luften, hvis man nu,

efterat Selskabet positivt havde erklæret, at det havde overvejet Spørgsmaalet om en Nedsættelse af Taksterne for Børn, men atter havde opgivet det. paany vilde hennyttelse, modens der her paa hver Vogn kun var en Vognstyrer, der ikke kunde overkomme Kontrollen, naar Antallet af Personer i Vognen ikke længere skulde stemme med Antallet af 10 Ører i Betalingskassen.

Johan Pedersen var stemt for at støtte det af Lottrup stillede Forslag. Ved kun at have een Mand paa hver Vogn, sparede Selskabet 10 a 15,000 Kr. om Aaret, saa det kunde nok betale sig for det at have en mindre betryggende Kontrol, selv om det af og til hændte, at nogen benyttede Sporvognen uden at betale herfor. I hvert Tilfælde burde Borgerne ikke lide under, at Selskabet af Sparsommeligheds Hensyn ikke ønskede at ansætte Konduktører.

Mikael Johansen forekom det, at man i hvert Tilfælde burde bibeholde Skolekortene, selv om de ikke benyttedes saa stærkt. Sporvognen maatte vel nok siges nærmest at være for Voksne til Brug i Forretningslivet; han kunde efter den fra Selskabet foreliggende Redegørelse ikke for Tiden stemme for en Nedsættelse af Taksterne for Børns Vedkommende.

Nørgaard nærede ligeledes den Anskuelse, at Sporvognen nærmest var til for de Voksnes Skyld. Selskabet havde efter hans Mening givet saadanne Grunde for ikke at indføre en lavere Takst for Børn, at man maatte bøje sig for dets Afgørelse i saa Henseende. Der var navnlig tidligere klaget over, at Børnene, der ofte stod paa Sæderne i Vognene, var til Gene for det kørende Publikum. Det vilde iøvrigt ogsaa kun blive et Slag i Luften, hvis man nu, efterat Selskabet positivt havde erklæret, at det havde overvejet Spørgsmaalet om en Nedsættelse af Taksterne for Børn, men atter havde opgivet det. paany vilde henvende sig til Selskabet, da man ikke havde Ret til at forlange noget i den ommeldte Henseende.

Schourup pointerede, at Forholdet ikke var det, at Selskabet - som nævnt - tjente 10 k 15,000 Kr. aarlig ved ikke at holde Konduktører, men Sagen var denne, at Driften slet ikke kunde bære sig, hvis man skulde lønne 2 Funktionærer til hver Vogn.

Jacob Jensen havde den Opfattelse, at Sporvejsdriften nærmest maatte betragtes som et rent Forretningsforetagende, og den foreliggende Sag maatte ses ud fra dette Synspunkt. Gjorde man dette, troede han, at det vilde vise sig formaaistjenligt for Selskabet at nedsætte Taksterne som ommeldt, idet det sikkert vilde forøge Indtægten af Kørslen; for

Tiden var Vognene som Regel langt fra optagne. Forsaauidt det kunde antages at nytte at rette en Henvendelse til Selskabet, vilde han støtte Lottrup's Forslag, men det klogeste var maaske at lade Sagen bero i nogen Tid

Lottrup fandt vedvarende Selskabets Begrundelse af sin Stilling til Spørgsinaalet om nedsat Takst for Børn meget daarlig. Han var overbevist om, at Selskabets Bestyrelse nok vilde tage Hensyn til en Henvendelse som den af ham foreslaaede, og han vilde derfor fastholde sit Forslag.

Nørgaard troede ikke, at det for Selskabet vilde betyde en Forøgelse af Indtægten at lade Børn køre for halv Pris, idet disse fortrinsvis vilde køre om Søndagen, hvor det iforvejen var vanskeligt at besørge Trafiken.

Johan Pedersen kunde ikke se, at der var noget i Vejen for, at Raadet udtalte Ønsket om at faa Taksterne nedsat for Børns Vedkommende. Skulde Spørgsmaalet senere blive rejst igen, var

vende sig til Selskabet, da man ikke havde Ret til at forlange noget i den ommeldte Henseende.

Schourup pointerede, at Forholdet ikke var det, at Selskabet - som nævnt - tjente 10 k 15,000 Kr. aarlig ved ikke at holde Konduktører, men Sagen var denne, at Driften slet ikke kunde bære sig, hvis man skulde lønne 2 Funktionærer til hver Vogn.

Jacob Jensen havde den Opfattelse, at Sporvejsdriften nærmest maatte betragtes som et rent Forretningsforetagende, og den foreliggende Sag maatte ses ud fra dette Synspunkt. Gjorde man dette, troede han, at det vilde vise sig formaaistjenligt for Selskabet at nedsætte Taksterne som ommeldt, idet det sikkert vilde forøge Indtægten af Kørslen; for Tiden var Vognene som Regel langt fra optagne. Forsaauidt det kunde antages at nytte at rette en Henvendelse til Selskabet, vilde han støtte Lottrup's Forslag, men det klogeste var maaske at lade Sagen bero i nogen Tid

Lottrup fandt vedvarende Selskabets Begrundelse af sin Stilling til Spørgsinaalet om nedsat Takst for Børn meget daarlig. Han var overbevist om, at Selskabets Bestyrelse nok vilde tage Hensyn til en Henvendelse som den af ham foreslaaede, og han vilde derfor fastholde sit Forslag.

Nørgaard troede ikke, at det for Selskabet vilde betyde en Forøgelse af Indtægten at lade Børn køre for halv Pris, idet disse fortrinsvis vilde køre om Søndagen, hvor det iforvejen var

vanskeligt at besørge Trafiken.

Johan Pedersen kunde ikke se, at der var noget i Vejen for, at Raadet udtalte Ønsket om at faa Taksterne nedsat for Børns Vedkommende. Skulde Spørgsmaalet senere blive rejst igen, var det konstateret, hvorledes Stemningen i Raadet var overfor det omhandlede Spørgsmaal.

Laursen vilde foreslaa, at man tog de faldne Udtalelser til Efterretning. Da to af Medlemmerne af Selskabets Bestyrelse var Medlemmer af Byraadet, kunde Selskabet jo ikke være uvidende om Raadets Syn paa Sagen og kunde herefter træffe Bestemmelse om, hvilket Hensyn det vilde tage hertil.

Skrivelsen toges til Efterretning, idet det vedtoges overfor Selskabet at udtale Ønsket om, at der indføres en lavere Takst for Børns Befordring med Sporvognen.

